

LIEKSA

Hyvinvointisuunnitelma 2022-2025

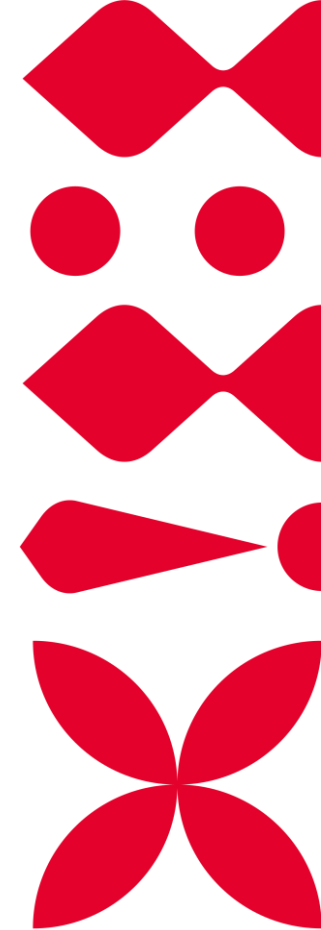
Hyvinvoiva Lieksa

Raportointi 2023

Hyväksytty hyvinvointilautakunnassa 2.4.2024

Kaupunginhallitus 15.4.2024

Kaupunginvaltuusto 29.4.2024

LIEKSA

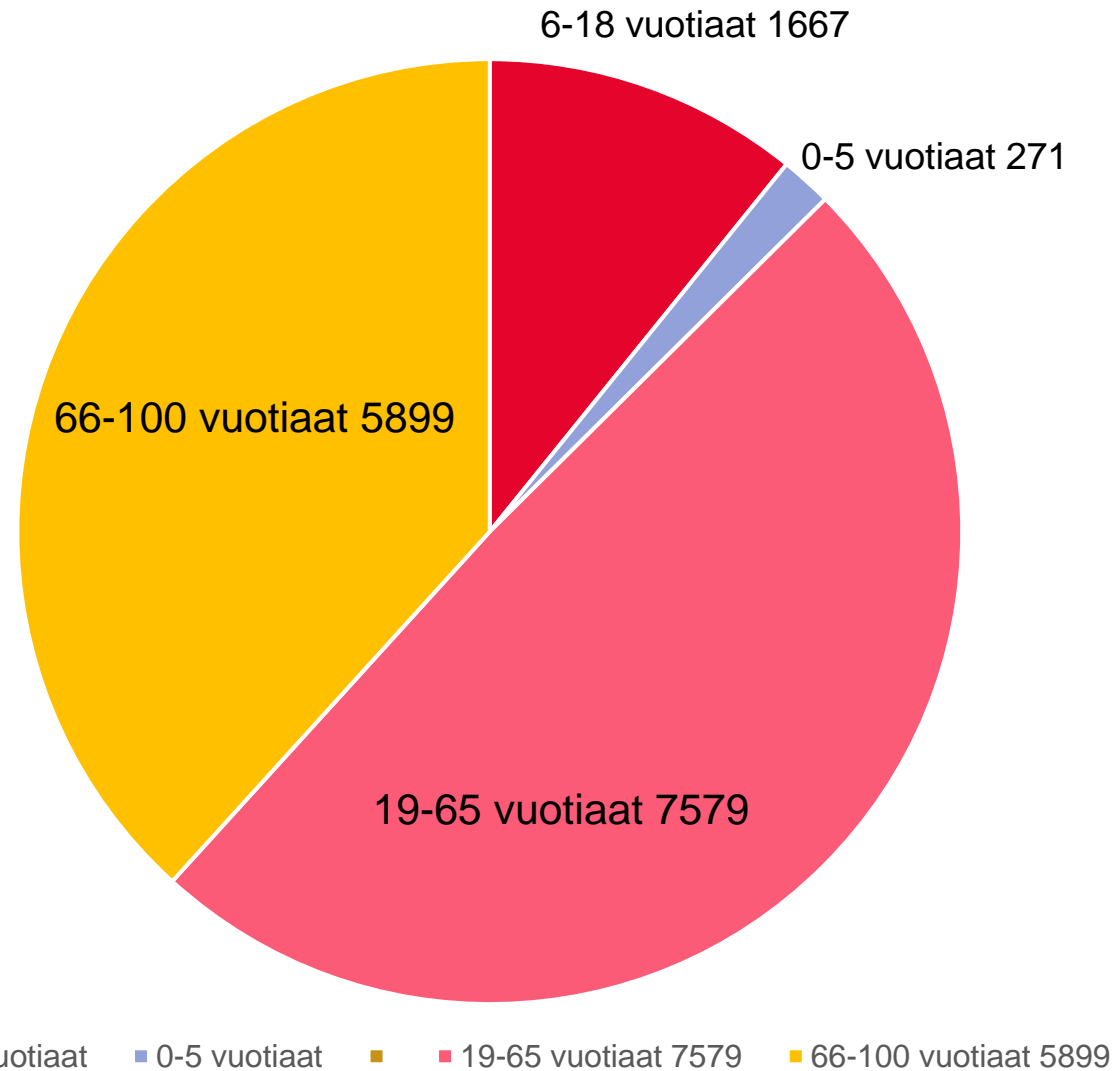
Väestön hyvinvointi ja terveys

Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen on yksi kunnan tärkeimmistä strategisista painopisteistä. Kunnan tulee seurata HYTE-kerroin indikaattoreiden kehitystä ja huomioida niiden vaatimat toimenpiteet.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosa eli HYTE-kerroin on kannustin, joka tarkoittaa, että kuntien rahoituksen valtionosuuden suuruus määräytyy osaksi niiden tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan.

Vuonna 2023 HYTE-kertoimen perusteella kunnalle jaettava euromäärä oli 16,50 €/asukas ja se on noussut 1,50€ vuodesta 2022.

Lieksan väestötietoja

Kouluterveyskysely

Kouluterveyskysely tuottaa seurantatietoa lasten ja nuorten terveydestä, hyvinvoinnista ja palveluista. Kysely toteutetaan kahden vuoden välein. Edellinen kysely on vuodelta 2021

Huomioita Lieksan kouluista, yläkoulu ja lukio

Suurin osa lapsista ja nuorista on tyytyväisiä elämäänsä.

Yläkoululaiset **syövät koululounasta paremmin** kuin aiemmin: Päivittäin ei syö 21,8 prosenttia (v. 21 31,4 prosenttia) kouluruokaan liittyvät palautteet olivat hyviä molemmilla kouluasteilla.

Kiusaamisen kokemus on vähentynyt yläkoulussa erittäin paljon: v. 21 viikoittaista kiusaamista koki 16,5 prosenttia ja v. 23 vain 4 prosenttia, koko Suomen lukema on 7,9 prosenttia.

Koulu-uupumus on vähentynyt yläkoululaisilla kymmenen prosenttia 10,2 prosenttiin, mutta kasvanut lukiolaisilla 24,2 prosentista 30,2 prosenttiin. Koko Suomen lukema yläkoululaisilla 20,5 prosenttia ja lukiolaisilla 17,5.

Kouluinnostus on laskenut molemmilla kouluasteilla. Yläkoulussa 28,6 prosentista 12,8 prosenttiin, koko Suomi 15 prosenttia, laskua kuusi prosenttia) ja lukiossa 25,8 prosentista 14,3 prosenttiin (koko Suomi 33,3 prosentista 27,5 prosenttiin).

Yksinäisyyden kokemukset ovat laskeneet 14,9 prosentista 8,5 prosenttiin yläkoulussa ja lukiossa yksitoista prosenttia 16 prosenttiin.

Alkoholin käyttö on vähentynyt edelleen, samoin tupakointi, mutta nuuskaaminen on kasvanut yläkoululaisten joukossa. 36,8 % yläkoululaisista ja 51,2 % lukiolaisista on sitä mieltä, että omalta paikkakunnalta on helppo hankkia huumeita. Lisäksi lukiolaisten kannabiskokeilut ovat yleistyneet 10 %

Luokat 4-5:

Viisi myönteisintä tulosta

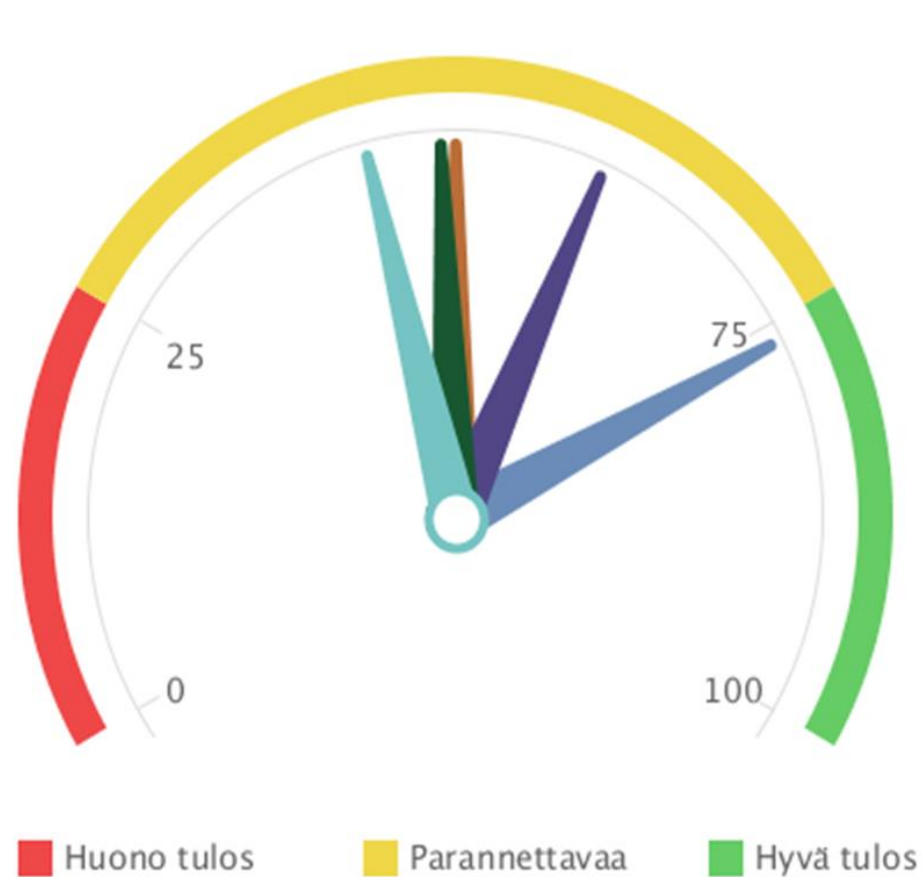
- **Vähintään tunnin päivässä liikkuvat**, 38 prosenttia, nousua kymmenen prosenttia.
- **Matala itsetunnon taso**, 12 prosenttia, tuntemus vähentynyt kuusi prosenttia.
- **Harrastaa jotakin** vähintään yhtenä päivänä viikossa, 85 prosenttia, lisääntynyt kahdeksan prosenttia.
- **Koulun aikuinen kiusannut koulussa**, 6 prosenttia, vähentynyt kahdeksan prosenttia.
- **Tuntenut olonsa hermostuneeksi**, kun ei ole päässyt nettiin, 17 prosenttia, vähentynyt kolme prosenttiyksikköä

Viisi huolestuttavinta tulosta

- **Kokenut seksuaalista kommentointia**, ehdottelua, viestittelyä tai kuvamateriaalin näyttämistä vuoden aikana, noussut seitsemästä prosentista kuuteentoista.
- **Tupakoinut vähintään kerran**, nousua viisi prosenttia yhdeksään prosenttiin
- **Käyttänyt jotain tupakkatuotetta** tai sähkösavuketta vähintään kerran, noussut 13 prosenttiin kuudesta prosentista.
- **Luokassa usein rauhallista**, vähentynyt 33 prosentista 21.
- **Nuuskannut vähintään kerran**, noussut lähes viiteen prosenttiin alle yhdestä prosentista

TEA-viisari on kunnan toimintaa kuntalaisten terveyden edistämässä kuvaava verkkopalvelu. Palvelu tukee kuntien, koulujen ja alueellisten toimijoiden terveydenedistämistoiminnan suunnittelua ja johtamista.

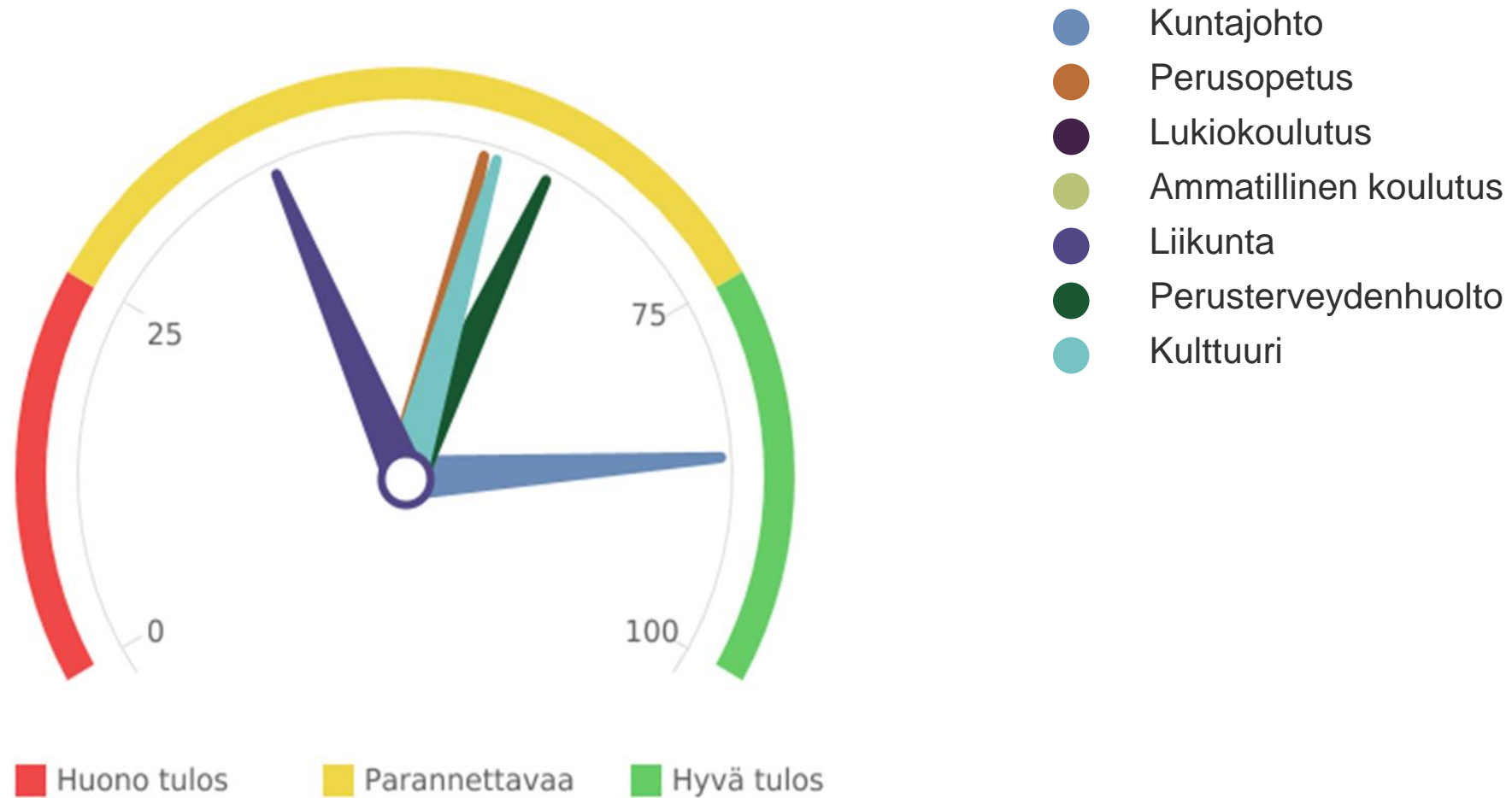
Kaikki sektorit : Lieksa 2021

- Kuntajohto
- Perusopetus
- Lukiokoulutus
- Ammatillinen koulutus
- Liikunta
- Perusterveydenhuolto
- Kulttuuri

TEA-viisari näyttää kunnan terveydenedistämistyön suunnan

Kaikki sektorit : Lieksa 2023

Hyvinvointisuunnitelman painopisteet, toteutuneet tavoitteet

Terveellinen, turvallinen ja viihtyisä ympäristö

Tavoitteet	Toimenpiteet	Arviointimittarit Toteuma	Arviointimittarit Toteuma
<p><i>Mahdollisimman esteetön ja turvallinen rakennettu ympäristö.</i></p> <p><i>Sosiaalisesti kestävä kaupunkisuunnittelu, ihmisten luontevaa kohtaamista tukeva kaupunkiympäristö</i></p>	<p>Arkiaktiivisuutta ja viihtyisyyttä lisäävät infran ja toimintaympäristöjen ratkaisut yleisillä alueilla ja maankäytössä. Esteettömät ympäristöt, saavutettavat palvelut, käytettävät välineet ja ymmärrettävä tieto.</p> <p>Leikkipuistojen kehittäminen yhteistyössä asiakkaiden kanssa.</p>	<p>Leikkipuistojen kehittämiseen liittyvä kuntalaiskysely toteutettiin kesällä 2022. Kyselyssä kartoitettiin nykytilaa ja pyydettiin toiveita ja ehdotuksia leikkipuistojen kehittämiseen. Suunnittelutyö on saatu päätökseen ja rakentaminen alkaa kesällä 2024</p> <p>Leikkipuistojen kehittäminen yhteistyössä asiakkaiden kanssa,</p>	<p>Uuden museorakennuksen rakentaminen aloitettiin vuoden 2023 aikana esteettömyys huomioiden. Vanhusneuvostoa ja vammaisneuvostoa on kuultu esteettömyyden osalta uuden Sote-keskuksen suunnittelussa</p>
<p>Luonto vetovoimatekijänä, viheralueiden viihtyisyyden kehittäminen.</p>	<p>Vastuullisen matkailun kehittäminen ja markkinointi (Koli, Pielinen, Ruunaa) Kansainvälisten ja kansallisten verkostojen sekä yhteistyökumppaneiden edelleen hyödyntäminen ja toiminnan kehittäminen.</p>	<p>Lieksan kaupungin kuntatekniikkaliikelaitos, Lieksan kaupungin maankäyttö, elinvoima, yhteistyötahona esim. kaupunkikeskusyhdistys, yritykset</p>	<p>Kuntalaisosallisuus (kyselyt, vaikuttamismahdollisuudet).</p> <p>Kolin alueella saivat lainvoiman Koli-Ahmoaara osayleiskaava 2040+ ja Hattusaaren rantaosayleiskaava, sekä Purnulahden asemakaava, Kolin kylän asuntoalueen asemakaava ja Kolin keskusta-alueen asemakaava.</p> <p>Ruunaan ranta-asemakaava 1 hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 24.4.2023</p>

Asukaskeskeiset palvelut

Tavoitteet	Toimenpiteet	Resurssit ja vastuutahot	Arviointimittarit Toteuma
<i>Turvata kunnan asukkaille yhdenvertainen ja tarpeiden mukainen palvelujen saavutettavuus ja lähipalvelut.</i>	<p>Perhekeskus toimii rakenteena lapsiperheille suunnattujen sosiaali- ja terveyspalvelujen ja kunnan palvelujen yhteensovittamiseen.</p> <p>Perhekeskustoiminnan kehittäminen ja vahvistaminen, (perhekeskuksen toimintasuunnitelma). Perheiden kohtaamispaikan toiminnan kehittäminen ja asiakaspinnan laajentaminen.</p>	Lieksan kaupunki hyvinvointipalvelut, Siun sote, järjestöt ja yhdistykset	<p>Perhekeskuksen toimintasuunnitelman toteutuminen, kohtaamispaikan kävijämäärät.</p> <p>Perhekeskuksen alueellinen toimintasuunnitelma on hyväksytty Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunnassa ja suunnitelman jalkauttaminen on aloitettu opettajien ves-päivässä Lieksassa elokuussa 2023.</p>
<i>Turvata kunnan asukkaille yhdenvertainen ja tarpeiden mukainen palvelujen saavutettavuus ja lähipalvelut.</i>	<p>Järjestö- ja yhdistystoiminnan osallistaminen asukaskeskeisten palveluiden suunnitteluun ja toteuttamiseen. Järjestöjen ja kaupungin ja järjestöjen välisen yhteistyön lisääminen, järjestötapaamiset vähintään kaksi kertaa vuodessa. Poikkihallinnollisten toimintojen vahvistaminen.</p> <p>Kansalaisopiston ja liikunta, nuoriso – ja kulttuuritoimen palveluiden vahvistaminen, kulttuurillisen moninaisuuden kehittäminen ja tarjonnan laajentaminen, erityisliikunnan turvaaminen, omatoimikirjasto</p> <p>Asukasosallisuuden vahvistaminen palveluissa ja niiden kehittämisessä.</p> <p>Monipuolinen palvelutarpeiden kartoitus.</p>	Lieksan kaupunki hyvinvointipalvelut. Siun sote, yhdistykset ja järjestöt. Nuorisovaltuusto, vanhusneuvosto, vammaisneuvosto.	<p>Kansalaisopiston kurseista peruuntui kuusi vähäisen opiskelijamäärän vähäisyyden takia, joten opiskelijamäärä laski noin kahdellasadalla vuoteen 2022 verrattuna. Nuorisotoimen monipuolinen toiminta toteutui suunnitelmien mukaisesti.</p> <p>Omatoimikirjaston sopimuksia oli tehty vuoden 2023 loppuun mennessä lähes tuhat. Lainausmäärät olivat vuonna 2022 44 880 ja vuonna 2023 133 512. Omatoimikirjasto on selkeästi kasvattanut suosiotaan ja vastannut palvelutarpeisiin.</p>

Hyvät työllistymisen ja työssä pysymisen mahdollisuudet

Tavoitteet	Toimenpiteet	Resurssit ja vastuutahot	Arviointimittarit Toteuma																		
<i>Tuetaan työuran alkamista, jatkumista ja työssä pysymistä.</i>	<p>-kuntouttava työtoiminta, -työkokeilu, -palkkatuettu työ, -oppisopimuskoulutus, -työllisyyden kuntalisä, -henkilöstön työhyvinvointi/työssä jaksamisen tukeminen</p> <p>Toiminta- ja ennakointikyvyn parantaminen merkittävässä elinkeinoelämän muutostilanteissa luoden vaihtoehtoisia/uusia toimintamalleja</p>	Lieksan kaupungin hyvinvointipalvelut, Lieksan kaupungin työllisyyspalvelut, Riveria, Lieksan kristillinen opisto, Lieksan Kehitys Oy LieKe, Lieksan kaupungin elinvoimapaalvelut, Kohti työtä ja koulutusta hanke, TE-palvelut, nuorten työpaja, yhdistykset ja järjestöt, Siun soten työikäisten palvelut, Siun soten osaamiskeskus.	<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>31.12.22</th> <th>31.12.23</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Kuntouttava työtoiminta</td> <td>66</td> <td>16</td> </tr> <tr> <td>Työkokeilu</td> <td>16</td> <td>23</td> </tr> <tr> <td>Palkkatuettu työ</td> <td>91</td> <td>78</td> </tr> <tr> <td>Omaehtoinen opiskelu</td> <td>55</td> <td>41</td> </tr> <tr> <td>Työllisyyden kuntalisä</td> <td>7</td> <td>6</td> </tr> </tbody> </table>		31.12.22	31.12.23	Kuntouttava työtoiminta	66	16	Työkokeilu	16	23	Palkkatuettu työ	91	78	Omaehtoinen opiskelu	55	41	Työllisyyden kuntalisä	7	6
	31.12.22	31.12.23																			
Kuntouttava työtoiminta	66	16																			
Työkokeilu	16	23																			
Palkkatuettu työ	91	78																			
Omaehtoinen opiskelu	55	41																			
Työllisyyden kuntalisä	7	6																			
<i>Tuetaan työuran alkamista, jatkumista ja työssä pysymistä.</i>	<p>-kuntouttava työtoiminta, -työkokeilu, -palkkatuettu työ, -oppisopimuskoulutus, -työllisyyden kuntalisä, -henkilöstön työhyvinvointi/työssä jaksamisen tukeminen</p> <p>Toiminta- ja ennakointikyvyn parantaminen merkittävässä elinkeinoelämän muutostilanteissa luoden vaihtoehtoisia/uusia toimintamalleja</p>	Lieksan kaupungin hyvinvointipalvelut, Lieksan kaupungin työllisyyspalvelut, Riveria, Lieksan kristillinen opisto, Lieksan Kehitys Oy LieKe, Lieksan kaupungin elinvoimapaalvelut, Kohti työtä ja koulutusta hanke, TE-palvelut, nuorten työpaja, yhdistykset ja järjestöt, Siun soten työikäisten palvelut, Siun soten osaamiskeskus.	<p>Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25-64 -vuotiaat, 12/2022 566 henkilöä.</p> <p>Kunnan osarahoittama työmarkkinatuki: 2022 998 665 euroa 2023 1 248 374 euroa</p> <p>Työttömien osuus työvoimasta: 31.12.2022 16,4 % 31.12.2023 18,1 %</p>																		
<i>Tuetaan työperäistä ja opiskeluperäistä maahanmuuttoa, sekä osatyökykyisten työllistymistä. Yrittäjyyden tukeminen.</i>	Täsmä-, muunto- ja uudelleen koulutus. Kokonaisvaltainen kotouttaminen.	Lieksan kaupungin työllisyyspalvelut, kotouttamispalvelut ja elinvoimapaalvelut, Riveria, Lieksan kristillinen opisto, Lieksan Kehitys Oy LieKe., Kohti työtä ja koulutusta hanke, TE-palvelut, yhdistykset ja järjestöt, Siun soten osaamiskeskus.	<p>Ulkomaalaistaustaiset työttömät</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>31.12.2022</th> <th>31.12.2023</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Työttömät</td> <td>70</td> <td>78</td> </tr> <tr> <td>Työvoima</td> <td>126</td> <td>148</td> </tr> <tr> <td>Työttömyys %</td> <td>55,6 %</td> <td>52,7 %</td> </tr> <tr> <td>Aktivointiaste</td> <td>44,9 %</td> <td>31,6 %</td> </tr> </tbody> </table>		31.12.2022	31.12.2023	Työttömät	70	78	Työvoima	126	148	Työttömyys %	55,6 %	52,7 %	Aktivointiaste	44,9 %	31,6 %			
	31.12.2022	31.12.2023																			
Työttömät	70	78																			
Työvoima	126	148																			
Työttömyys %	55,6 %	52,7 %																			
Aktivointiaste	44,9 %	31,6 %																			

Hyvinvoivat, terveet ja osalliset asukkaat

Tavoitteet	Toimenpiteet	Resurssit ja vastuutahot	Arviointimittarit Toteuma
<i>Kuntalaisten liikuntamyönteisyys ja liikkuminen lisääntyvät, painopisteenä lapset ja nuoret.</i>	Liikuntapaikkojen ja viheralueiden hoito ja kunnossapito. Taajamametsien hoito ja kehittäminen virkistyskäyttöön. Asukkaiden kuuleminen ja osallistaminen.	Lieksan kaupunki, hyvinvointipalvelut, kuntatekniikkaliikelaitos, maankäyttö.	Keskustan urheilukentän peruskorjaus tehtiin vuonna 2023. Liikuntahallin ja uimahallin kävijämäärät nousivat koronan aikaisista määristä. Karhunpolun tulipaikat ja sillat kunnostettiin pääosin. Taajamametsien hoitoa ja kehittämistä jatkettiin.
<i>Erityisesti lasten ja nuorten päihteidenkäytön vähentäminen, mutta myös aikuisten päihteiden ja käyttöön liittyvien ilmiöiden ymmärryksen ja hallinnan lisääminen.</i>	Ennaltaehkäisevän päihdetyön rakenteiden ja toimintatapojen luominen/kehittäminen (Pakka-toiminta.) Ennaltaehkäisevä päihdetyö Pohjois-Karjalassa –hanke 2022-2023	Lieksan kaupunki, hyvinvointipalvelut, Siun sote	Pakka-hanke saatiin päätökseen ja luotiin rakenteet jatkoa varten, kuten paikallinen ehkäisevän päihdetyön ryhmä, joka kokoontuu säännöllisesti ja miettii toimenpiteitä päihde- ja nikotiinituotteiden käytön vähentämiseen erityisesti lasten ja nuorten kohdalla

Hyvinvoivat, terveet ja osalliset asukkaat

Tavoitteet	Toimenpiteet	Resurssit ja vastuutahot	Arviointimittarit
<i>Lisätään kuntalaisten osallisuuden kokemuksia.</i>	<p>Järjestöjen ja kaupungin yhteistyön kehittäminen ja tukeminen ja yhdistysten toiminnan tukeminen. <i>Pikku-KAKE (kaupunkikeskustan kehittämishanke)</i> toiminnan selvittäminen.</p> <p>Palvelumuotoilun hyödyntäminen kirjaston palveluiden kehittämisessä.</p>	<p>Lieksan kaupunki</p> <p>Lieksan kaupunki, hyvinvointipalvelut.</p>	<p>Yhdistysillat ovat vakiintuneet ja niissä käsitellään yhdistysten toimintaan vaikuttavia asioita ja lisätään tietoisuutta toistemme toiminnasta ja kehitetään yhteistyötä yhdistysten, kaupungin ja eri toimijoiden välillä.</p> <p>Lieksan kaupungin järjestöyhteistyö asiakirja valmistui 2023. Kaupungin avustukset yhdistyksille ja järjestöille ovat edelleen hyvällä tasolla verrattuna ympäristökuntiin.</p> <p>Kuntalaisten osallisuus- ja vaikuttamiskysely on tehty 2022 ja 2024 ja tuloksia käytetään hyvinvointisuunnitelman laadinnassa</p> <p>Pienimuotoinen palvelumuotoilukokeilu suosituimmista istumapaikoista toteutettiin heinäkuussa.</p>

Huomioita

Monet hyvinvointisuunnitelmassa olevat tavoitteet ja toimenpiteet ovat menneet eteenpäin sekä toteutuneet, joko kokonaan tai osittain. Yhteisen tekemisen kautta asioita saadaan vietyä eteenpäin kuntalaisten hyvinvointia edistävällä tavalla.

Alaikäisten sähkösavukkeiden käyttö ja tupakkatuotteiden kokeilut ovat edelleen lisääntyneet ja tähän liittyvään ehkäisevään päihdetyöhön on edelleen kiinnitettävä huomiota, samoin kiusaamisen vastaiseen työhön.

Nuorten yksinäisyyden, masentuneisuuden ja ahdistuneisuuden tuntemukset ja kokemukset vaativat myös toimenpiteitä ja yhteistyötä eri toimijoiden kesken.